

Poua de Cal Carabrut

Sant Quirze Safaja

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Pregona
Emplaçament Passat el Km 28 de la C-59 el primer trencant a la dreta.
Alçada: 639

Coordenades:

Latitud: 41.72937
Longitud: 2.14284
UTM Est (X): 428712
UTM Nord (Y): 4620084

Classificació

Número de fitxa 08239 - 197
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: La coberta tota destruïda
Protecció Inexistent
Número inventari IPAC 29491
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08239A001000440000TR
Autoria de la fitxa Núria Cabañas
Data de registre de la fitxa: dt., 11/02/2020 - 01:00

Descripció

La poua de Cal Carabrut es troba situada uns metres cap al nord del pou gran de Pregona, al costat de la carretera C-59. Es tracta d'una estructura de planta circular, una part excavada al subsòl i una part construïda, de 12 m de diàmetre exterior i de la qual es conserva tota l'estructura a excepció de la coberta. Presenta un accés situat a la banda de migjorn i a mitja estructura d'arc escarser de maons. A la banda de ponent hi ha dues obertures o finestres des d'on es col·locava i es treia el gel. El parament dels murs és de pedra sense lligar i col·locada en filades irregulars. La part excavada de l'estructura també està revestida de pedra per l'interior.

Observacions:

Aquesta poua aprofitava l'aigua de la vall i torrent de Pregona. Hi ha constància que l'any 1902 la Companyia Naviera Folch i Albiñana encara s'explotava els dos pous o poues de Pregona o Can Carabrut.

Història

Els pous de glaç eren dipòsits per emmagatzemar el glaç que es feia a les basses o geleres, prop dels rius o torrents, indrets on estava garantides les glaçades hivernals. En molts indrets del territori es documenta l'explotació del gel ja des del segle XIV. No obstant, a la zona del Moianès no s'inicia la seva explotació fins al segle XVI; moment en què l'ús de la neu i del gel en l'àmbit alimentari però sobretot mèdic afavoreixen la seva difusió. Davant aquest fet, es van iniciar la construcció de pous i dipòsits públics prop de les grans ciutats per garantir-ne l'aprovisionament. La zona del Moianès tingué el moment de major rendiment durant els segles XVII, XVIII i XIX, moment en que l'explotació i comercialització del gel representa una nova font d'ingressos. A Sant Quirze Safaja algun dels pous va estar en funcionament fins el primer quart del segle XX, malgrat l'aparició del gel artificial amb l'arribada de l'electricitat i els transports moderns. Aquests últims pous ja no comercialitzaven amb comerços o hospitals de Barcelona, sinó que eren per ús propi. Els pous de glaç són construccions soterrades o semisoterrades de planta circular i tronc cilíndric amb coberta de volta. Les parets estan construïdes de pedra de paredar revestides amb un arrebossat com a mecanisme d'aïllament. Moltes vegades una de les parets estava adossada a un marge en desnivell, fet que afavoria el canal de desguàs per l'evacuació de l'aigua de desglaç i per realitzar la neteja anual de l'estructura. El gel es recollia a l'hivern a les basses o rieres properes al pou. L'emmagatzematge consistia en col·locar una capa vegetal entre les capes de gel i a les parets del pou amb l'objectiu de perdre el mínim de gel. Un cop el pou estava ple es tapada amb una capa de terra per aconseguir l'aïllament i conservar el màxim de temps el gel.

Bibliografia

AAVV. (2002): XXIII Ronda Vallesana: Sant Quirze de Safaja: 27 d'octubre de 2002. Unió excursionista de Sabadell 2002. Sabadell. CAPDEVILA, J. (1997): "3segles de comerç amb el glaç. Les poues, una indústria desapareguda." A TRUC, revista del Moianès. Editat per l'Associació Catalana de Premsa Comarcal (ACPC). Núm. 134-135. DANTÍ, C; CANTARELL, C; CORNELLAS, P. (2007): Pous de glaç al Vallès Oriental. Col·lecció Patrimoni. Consell Comarcal del Vallès Oriental. Granollers Inventari del Patrimoni Cultural Immoble de Catalunya. Patrimoni Arquitectònic del terme municipal de Sant Quirze Safaja. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Generalitat de Catalunya. PLADEVALL, A.

(2018): Sant Quirze Safaja. Un poble de frontera. Editat per Ajuntament de Sant Quirze Safaja. ROMA, F
(2013): Patrimoni existencial de Sant Quirze Safaja. Patrimoni existencial, 6. Publicat per BUBOK
PUBLISHING, S.L. Madrid.

